

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L(44)
Štev. (Nº) 24

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
27 de junio - 27. junija 1991

SAMOSTOJNA DRŽAVA SLOVENIJA

je bila proglašena 25. junija 1991 ob 20,30

SKLEPNA IZJAVA SLOVENSKEGA NARODNEGA ODBORA OB SLOVENSKI DRŽAVNI SAMOSTOJNOSTI

Republika Slovenija je proglasila svojo samostojnost. Slovenski narod je prestopil enega najpomembnejših mejnikov svojega obstoja; po dolgih stoletjih si je pričel krojiti usodo sam.

Slovenci imamo lastno državo osnovano na demokratičnih načelih. Narodni program o združenju, svobodni in samostojni Sloveniji, sen, ki smo ga prejeli od naših prednikov, se zdaj uresničuje.

Ob tem velikem trenutku gre naš spomin nazaj v leto 1941, ko so slovenske demokratične stranke pod okupacijo treh sovražnih sil organizirale proti okupatorju Slovensko zavezo. Proti tej združitvi slovenskih demokratov je postavila KPS, ob napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo, svojo fronto in začela revolucijo proti lastnemu narodu. V najtežjih časih revolucije pod okupacijo je bil ustanovljen v ilegali Narodni odbor za Slovenijo, današnji Slovenski narodni odbor, kot politični poskus demokratičnih strank, ob povezavi z zahodnimi zavezniki, okrepiti narodni odpor proti okupatorjem in Slovenijo obvarovati pred komunizmom. Usoda, ki so jo krojile velesile nam ni bila naklonjena. V okviru Jugoslavije smo bili skupaj z ostalo srednjo in vzhodno Evropo prepuščeni totalitarnemu marksizmu.

Nesreča se je zgrnila nad naš narod, katerega velik del je bil doma zatiran, zunaj izdan, deloma vrnjen v mučenje in smrt, deloma razseljen po svetu. Velik del slovenskega ozemlja in ljudstva je bil ponovno prepuščen Italiji in Avstriji, zaradi slepe podvrženosti slovenskih komunistov koristim Sovjetske zveze.

Od tiste dobe se je SNO posvetil, najprej v begunstvu in nato v zdomstvu nelahki nalogi, tolmačiti domači in tuji javnosti nelegitimnost komunistične totalitarne vlade, ter opozarjati na nevzdržno stanje v domovini in na težke posledice tega režima na političnem, gospodarskem in socialnem področju. Kakor smo med vojno neomajno upali na poraz okupatorjev, smo bili tudi vseh

petinštirideset let zdomstva prepričani o končnem propadu komunističnega sistema v Sloveniji in po svetu.

Ves čas svojega delovanja v tujini je SNO, ob sodelovanju organizirane slovenske skupnosti v svetu, pospeševal poleg pričevanja o resničnem poteku revolucije na Slovenskem tudi seznanjanje svetovnega javnega mnenja s celotno slovensko narodno problematiko. Politična emigracija je brez vsake podpore in le s sredstvi, ki so si jih pritrkali po svetu razseljeni rojaki, živila naprej svoje demokratično slovenstvo. Nešteto spisov, stotine knjig izpričujejo to delovanje. Vsa ta dolga desetletja je bil SNO edini politični predstavnik slovenstva v tujini.

Zdaj, ko so naši rojaki v domovini dosegli politično svobodo in suverenost, je naloga SNO izpolnjena. Plamenico slovenske demokratične ureditve in državne samostojnosti, katero je dolgo vrsto let osamljeno hranil po vseh kontinentih sveta, predaja v roke legitimnih slovenskih oblasti.

Ob tem pomembnem trenutku se člani SNO s spoštovanjem spominjamo vseh tistih, ki so dali življenje, da bi bil slovenski narod prost vsakega totalitarizma. Spominjamo se rojakov, ki so se med prvimi v Evropi zavedali nevarnosti komunizma, se mu uprli in v tem boju dali svoje življenje ter vseh, ki so med revolucijo in po njej bili zvesti svojemu narodu, veri in demokratičnemu prepričanju. Spominjamo se slovenskih parlamentarcev, ki so dne 3. maja 1945, ob prisotnosti škofa Gregorija Rožmana na zasedanju slovenskega parlamenta razglasili narodno državo Slovenijo, takrat še v okviru federativne Jugoslavije; predvsem pa oživljamo spomin na nepregledne vrste vaških stražarjev, četnikov in domobrancev, ki so združeni v Slovenski narodni vojski, vojaško nikdar premagani, a naposled izdani, odšli na pot zadnjega junajstva in mučeništva.

Izrekamo zahvalo vsem rojakom, ki so podpirali in omogočali naše delo skozi skoraj pol stoletja zgolj iz zavesti, da med Slovenci krik po svobodi ne sme zamreti, da je treba ohranjati v tujini slovenski glas in prisotnost, dokler ni dano Slovincem doma, da bi spregovorili. Pri tem mislimo še posebno na sodelavce, ki jim ni bilo dano dočakati dne zaradi katerega so prevzeli nase težo in trpljenje zdomstva. Med vsemi javnimi delavci, katerih edina gonilna sila je bila ljubezen do slovenstva, naj omenimo bivše predsednike SNO Jožeta Basaja, Miha Kreka, Miloša Stareta. Posebno priznanje gre učiteljem in vzgojiteljem, ki so sledili eni prvih prošnji SNO in se žrtvovali za slovensko mladino od vetrinjskega polja pa prek begunskih taborišč in izseljenstva vse do danes; zahvala pa tudi duhovnikom, ki so nas ta čas spremljali, nas vzpodbujali in duhovno podpirali.

Čutimo dolžnost, da izrečemo priznanje tudi rojakom, ki so v domovini na kakršnemkoli področju s svojim delom ali le s tiho zvestobo ohranjali med ljudstvom živ čut za svobodo in slovenstvo.

Zavedamo se, da gotovo nismo storili vsega, kar bi morali, da je bil način našega dela lahko kdaj manj primeren, vendar vemo, da se nismo motili v načelih. Niso se motili tisti, ki so tvegali življenje v prepričanju, da je bil komunizem tedaj od vseh družbenih zmot za narod najbolj nevaren. Danes spoznava to ves svet, ljudje pa, ki so odgovorni za narodno tragedijo in njihovi nasledniki, se sprenevedeno skrivajo za praznimi besedami.

Za naš narod je nastopila doba demokracije in politično delo postaja dolžnost vseh državljanov. Vsakemu Slovincu, doma in po svetu, je na prosto dano, da deluje tudi na tem področju po svojem prepričanju in vesti.

Prepričani smo, da bo slovenska demokratična oblast nekoč priznala pomembnost delu, ki ga je za širjenje slovenskih interesov v svetu opravila politična emigracija. To so temelji slovenske prisotnosti v svetu, ki so lahko za naš narod srečna posledica velike nesreče. Od modrosti slovenskih državljanov je odvisno, da se ta enkratna priložnost za narod ne izgubi.

Čeravno je končana naloga

zdomstva kot opozicija totalitarnemu in centralističnemu režimu, vaša naloga, rojaki, ki živite v svetu, ne bo nikdar končana.

Ne bo konca sodelovanja pri gradnji slovenske narodne skupnosti, ne bo konca odgovornosti za pričevanje o tem, kar ste preživeli vi in vaši predniki, pa tudi ne za nadaljevanje slovenske prisotnosti v svetu. Ohranjajte in predajajte zavest, da ste s svojimi potomci del slovenskega naroda, da imate pravico in dolžnost uveljavljati se v slovenski narodni skupnosti kot njen enakovreden del. Politično sledite strankam, ki so vas vodile skozi vsa leta zdomstva in se po njih vključite v slovensko politično stvarnost. Še predno je z zakonom o dvojnem državljanstvu dana možnost, da posežete aktivno v slovensko politično življenje, je slovenska zdomska skupnost lahko izredno pomemben dejavnik za razvoj celotnega narodnega občestva.

Združeni v svoje organizme, ki ste si jih ustvarili v petinštiridesetih letih prisilnega zdomstva, bodite sicer povezani z vsemi rojaki po svetu in v domovini, a ohranjajte vendar svojo posebno dragoceno identiteto. Ostanite samozavesten subjekt v slovenskem in v svetovnem dogajanju in skrbno bdite, da ne bodo našemu narodu nikdar več zavladaile protinarodne in neslovenske sile.

Naloga Slovenskega narodnega odbora je opravljena in podpisani s to izjavo zaključujemo skoraj polstoletno obdobje njegovega delovanja. Sloveniji, domovini vseh Slovencev, želimo vse dobro! Odslej je naša skupna naloga, da jo gradimo in branimo, ne glede na kraj našega bivanja. Slovenski demokratični vladi, ki je legitimna oblast na Slovenskem, izrekamo svoje priznanje in vdanost kot svobodni in svobodoljubni državljani.

V zdomstvu, 26. junija 1991

Rudolf Smersu (SLS) - Predsednik
Anton Komotar (SDS) -
Podpredsednik
Peter Urbanc (SDS) - Tajnik

Katica Cukjati (SLS), Peter Klopič (SLS), Marko Kremžar (SLS), Marjan Loboda (SLS), Jože Melaher (SLS), Vladimir Menart (SDS), Julij Savelli (SLS), Feliks Urankar (SDS), Ljenko Urbančič (SDS)

V NEDELJO VSI NA PRAZNOVANJE!

Buenos Aires, 26. junija 1991

Spoštovani gospod predsednik
Skupščine Republike Slovenije
dr. Franc Bučar
Šubičeva 4
61000 — Ljubljana

Spoštovani gospod predsednik dr. France Bučar!

Na praznik slovenske državnosti izrekam Vam in vsem članom Skupščine Republike Slovenije iskrene čestitke in priznanja.

Z oklicem in z vzpostavitvijo slovenske države ste uresničili najglobljo željo vseh svobodoljubnih Slovencev.

Te besede niso izraz le mojega osebnega čutenja, temveč slovenske politične emigracije in Slovenskega narodnega odbora, ki jo je predstavljal skozi dolga desetletja vse do današnjega dne.

Bog živi slovenski narod in državo!

Z vdanim pozdravom,

Rudolf Smersu
Predsednik SNO

Buenos Aires, 26. junija 1991

Spoštovani gospod predsednik
Skupščine Republike Slovenije
dr. France Bučar
Šubičeva 4
61000 — Ljubljana

Spoštovani gospod predsednik dr. France Bučar!

Z razglasom o državni osamosvojitvi Slovenske republike ste postavili globok mejnik v naši narodni zgodovini.

Slovenci širom sveta smo veseli, da se je končno uresničilo to, kar smo z zaupanjem pričakovali ne le mi temveč tudi naši predniki in sicer, da si bo odslej naš narod vsem ljudem sam, kot enakopraven član v družini narodov.

Vam in vsem poslancem, ki so s svojim glasom izpolnili mandat slovenskega ljudstva, iskrena zahvala in priznanje.

Na ta zgodovinski dan izrekam v imenu načelstva in članov Slovenske ljudske stranke v zdomstvu, Vam osebno in po vas vsem članom skupščine in sodelavcem, iskren slovenski pozdrav!

Bog vas živi!

Bog živi Slovenijo!

dr. Marko Kremžar
Načelnik SLS v zdomstvu

Buenos Aires, 26. junija 1991

Spoštovani gospod predsednik
Izvršnega sveta Republike Slovenije
Lojze Peterle
Prešernova 8
61000 — Ljubljana

Spoštovani gospod predsednik Lojze Peterle!

Z vašim pogumnim delovanjem ste dali slovenskemu narodu mesto med državami sveta. Uresničili ste našo skupno željo, da imamo na svoji zemlji svojo suvereno državo.

Čestitam Vam in vsem rojakom na ta skupni in veličastni praznik kot eden redkih poslancev, ki smo bili demokratično izvoljeni pred vojno in kot predsednik Slovenskega narodnega odbora, ki z dosego državne samostojnosti in z demokratično ureditvijo Slovenije čuti, da je izpolnil svoj skoraj pol stoletni mandat.

Bog čuvaj Vas in Slovenijo!

Rudolf Smersu
Predsednik SNO

Buenos Aires, 26. junija 1991

Spoštovani gospod predsednik
Izvršnega sveta Republike Slovenije
Lojze Peterle
Prešernova 8
61000 — Ljubljana

Spoštovani gospod predsednik Lojze Peterle!

Ob našem skupnem prazniku, ki ga doživljamo z državno osamosvojitvijo Slovenije vam izrekam, v imenu načelstva in članov Slovenske ljudske stranke v zdomstvu, iskreno zahvalo za Vaš pogum, vztrajnost in zavzetost s katerimi ste uresničili ta slovenski starodavni sen.

Čestitam Vam, vsem Vašim sodelavcem in članom kabineta, ker ste postavili slovensko republiko v zemljevid Evrope, sebi pa zagotovili trajno hvaležnost svojega naroda in mesto v slovenski zgodovini.

Pozdravljam Vas in vam zagotavljam, da bomo kot doslej še naprej delali za blaginjo slovenskega naroda in zato tudi za uspeh in vpliv slovenske države.

Bog vas živi!

dr. Marko Kremžar
Načelnik SLS v zdomstvu

SLOVENIJA JE SAMOSTOJNA

Slovenska skupščina je na svoji skupni seji v torek zvečer, 25. junija v soglasju z vsemi strankami proglasila osamosvojitve Slovenije.

Izvolili so tri dokumente, ki so osnova nove evropske države — Slovenije. Po 73 letih življenja v Jugoslaviji in po tisočletnem sklopu v Avstriji je sedaj Slovenija zaživela sama, neodvisna in samostojna. Razdružitev z ostalo Jugoslavijo je sicer še nepopolna, ker še ni dokončno jasna vloga vojske, denarja, mejnih organov in še kaj. Na mejah položaj ni jasen. Slovenski vojaki in miličniki imajo slovenske znake.

Slovenija je ukinila na svoji zemlji jugoslovansko ustavo, odpoklicala poslance v zvezni jugoslovanski skupščini, prevzela vse funkcije, ki jih je dosedaj opravljala zveza itd. Tako je priznala tudi Republiko Hrvaško, ki se je vzporedno ob istem času tudi osamosvojila. Ker pa ima težave z mednarodnim priznanjem, je izvolila 12 članov slovenskega parlamenta, da se v slovenskem imenu pogajajo o morebitnem skupnem trgu ali kaki povezavi z državami, ki bi nastale na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

Dan preje, v ponedeljek, so sprejeli nov slovenski grb — zgoraj tri celjske šesterokrake zvezde, pod njimi stilizirani Triglav in morje. Nova zastava Republike Slovenije je belo-modra-rdeča, ima v zgornjem levem kotu grb.

Glavni dokument je Temeljna ustavna listina, ustavni zakon za izvedbo tega akta in pa Deklaracija z razlago, od katere podajamo danes le preambulo. Za temeljno listino je glasovalo 180 poslancev, 2 proti, 12 se je vzdržalo.

Tudi so priporočili vladi, da mora biti nova ustava sprejeta do konca oktobra. Pri vseh volitvah so bivši komunisti in prenovitelji glasovali za, med debato pa

so se vedli zelo prostaško in neokusno. Jasno je bilo videti, da so bili pač v to prisiljeni po ljudstvu in da je njih srce v Jugoslaviji.

Tudi škofovska konferenca je pozdravila novo Slovenijo in se pridružila splošnemu veselju. Zvečer bo slavnostna maša dr. Šuštarja v stolnici.

Za 26. zvečer bo slovesna razglasitev osamosvojitve, kateri se bomo pridružili tudi vsi Slovenci iz Argentine, ki se trenutno nahajamo tu. Tudi mi se veselimo z vsemi, ko stopamo na novo pot, samostojno in pogumno, pripravljeni, da premagamo morebitne težkoče.

Pozdravljamo vas vse iz svobodne in samostojne Slovenije.

Tine Debeljak - Katica Cukjati
po telefaksu, 26. junija 1991

PREAMBULA:

Izhajajoč iz pravice slovenskega naroda do samoodločbe, iz načela mednarodnega prava, iz ustave dosedanje SFRJ in iz ustave Republike Slovenije so se prebivalci RS na plebiscitu dne 23. decembra 1990 z absolutno večino odločili, da si za prihodnje življenje oblikujejo samostojno in neodvisno državo RS, ki ne bo več združena v Socialistični federativni Republik Jugoslaviji.

V skladu s to odločitvijo je Skupščina Republike Slovenije na sejah vseh zborov dne 25. 6. 1991 na podlagi soglasnega predloga vseh parlamentarnih strank in poslanskih skupin sprejela ustavni akt o samostojnosti in neodvisnosti RS.

25. junija je izšla PRVA ŠTEVILKA OBUJENEGA Slovenca, katerega glavni urednik in odgovorni urednik je mag. Andrej Rot iz Argentine. Letnik izhajanja je naveden kot 75!

Kdo bo priznal samostojno Slovenijo in Hrvaško?

Le nekaj dni pred odločilnim datumom, ko bosta Slovenija in Hrvaška proglasili neodvisnost, se je dvanajst držav članic Evropske skupnosti v Luksemburgu zedinilo, da ne priznajo njune neodvisnosti, če bi republik enostransko hoteli zapustiti jugoslovansko federacijo. Takšno mnenje je sporočil luksemburški zunanji minister Jacques Poos, zunanji ministri pa so tudi dejali, da bodo odklonili vsak kontakt na visoki ravni s Slovenijo in Hrvaško, če bosta zapustili federacijo.

Dvanajsterica meni, da „enostranske odločitve“ ne bi bile primerne, ker proces notranjih pogajanj v Jugoslaviji še ni izčrpan. Te odločitve pa po mnenju Jacquesa Poosa nimajo nikakršne zveze s pravicami narodov, da odločajo o svoji usodi. Evropska skupnost bo pripravljena sprejeti neodvisnost jugoslovanskih republik, če bo ta pomenila rezultat pogajanj in notranjih dogovorov.

Na omenjeno stališče Evropske skupnosti je takoj reagiral republiški sekretariat za zunanje zadeve Slovenije, ki je v sporočilu med drugim zapisal, da ga izjava dvanajsterice preseneča, saj Slovenija za priznanje ni zaprosila še nobene države. Med drugim je v sporočilu zapisano naslednje: „Preseneča nas tudi predpostavka o »enostranski odločitvi«. Kar zadeva Slovenijo, svojega procesa razdruževanja ne pojmuje kot enostransko odločitev, ampak kot odločilen dogodek v procesu sporazumevanja, pogajanja in sodelovanja pri oblikovanju novih razmer,

ki so nujne za mirno sožitje med narodi Jugoslavije.“

Nadalje je v sporočilu sekretariata za mednarodno sodelovanje zapisano tudi, da je stališče dvanajsterice protislovno. Slovenska zunanja politika ne more in noče ignorirati mednarodne javnosti in razmer v Evropi, obenem pa seveda ni pripravljena pozabiti na plebiscitarno odločitev Slovencev in drugih državljanov Slovenije, ko gre za demokratično voljo in za celotno delovanje slovenskih državnih ustanov.

„Izjave, ki pozivajo k enotnosti Jugoslavije in na ultimativen način svarijo pred osamosvojitveni dejanji Slovenije, lahko prinesejo učinke, ki ne bodo v skladu z nameni takšnih izjav: lahko jih bodo razlagali kot oporo centralističnim in celo represivnim silam, ki želijo ohraniti Jugoslavijo nedemokratično, neučinkovito in zaprto za moderno Evropo“, je zapisano na koncu stališča republiškega sekretariata za zunanje zadeve.

Mednarodni politiki pozorno spremljajo dogajanja v Jugoslaviji. Tako je v Beograd prišel tudi ameriški zunanji minister James Baker, ki je po odhodu izjavil, da ZDA in njihovi evropski zavezniki ne bodo priznali neodvisne Slovenije, če bi prišlo do enostranske odcepive. V tem primeru Slovenija tudi ne more pričakovati gospodarske pomoči ZDA, je dejal Baker.

Marko Jenšterle
po telefaksu

Voščila in čestitke sta poslala tudi društvo Zedinjena Slovenija in Slovensko državno gibanje.

Popolnoma ustaven korak

Ko so se predsedniki jugoslovan-
skih republik sestali v začetku junija
v Sarajevu, je Slovenec Milan Kučan
odšel na to srečanje z namenom, da
se razčistijo razmere narodov v
Jugoslaviji. Na vprašanje, če še
obstaja kakšna možnost, da bi
Slovenija le ostala v enotni Jugo-
slaviji, je Kučan odgovoril:

„Znana vam je plebiscitna
odločitev, da je Slovenija suverena
samostojna država, v katere interesu
je, da z drugimi republikami, ki bi
imela enak status in bi se odločile za
skupno življenje, ureja skupne
interese, ki bi bili določeni na podlagi
te samostojnosti.“

Hrvat Tudjman je vztrajal pri
zvezi suverenih držav ali pa
razdružitvi. Kučan pa je dal jasno
vedeti, da Slovenija ne bo odstopila od
svoje plebiscitarne odločitve o
osamosvojitvi in da nima smisla
slepiti se z mislijo na več ali manj
sprejemljivih „federalno-konfederal-

nih“ oblikah, temveč morajo navzoči
sprejeti dejstvo, da Slovenija odhaja,
da se pa hoče z vsemi mirno
pogovoriti o novih medsebojnih
odnosih!

Predsednik ZIS Ante Marković je
le moral priznati, da se bo tudi
zvezna vlada morala sprijazniti z
dejstvom, da Slovenija odhaja. Meni,
da je ta slovenski korak popolnoma
ustaven, ker temelji na plebiscitu
naroda.

Zanimivo je, da Milošević ni
direktno nasprotoval osamosvojitvi
Slovenije. Uspeh dneva — pravi
časnikar — bo, če navzoči ne bodo
prekršili dogovora, da se bo
jugoslovanska politična kriza
reševala po mirni poti.

Mnenje političnih opazovalcev je,
da bodo slovenski voditelji morali
imeti veliko politične spretnosti, ker
jih čakajo težka pogajanja o delitvi in
bodo morali biti previdni, da breme
jugoslovanske krize ne bo v največji
meri padlo na Slovence.

Srečanje v Dravljah

Včasih tudi v resnih krščanskih
krogih kdo omeni očitke, da je v Cerkvi
na Slovenskem premalo »prostora« za
mlade ali da njihovega deleža ni dovolj
opaziti. Kdor je bil v soboto, 25. maja, v
ljubljskih Dravljah, bo takim in
podobnim očitkom lahko ugovarjal.

Tako kot že nekaj let doslej sta tudi
letošnji zadnji soboto v maju Med-
škofijski odbor za študente in Sončna
pesem, revija za krščansko kulturo
mladih, pripravila celodnevno srečanje
različnih župnijskih mladinskih skupin,
gibanj, posameznikov in mladih zakoncev.
Temu vsakoletnemu »festivalu katoliške
mladine« so tokrat dali vodilno geslo Za
domovino. Ob zadnjih dogajanjih v
Mariboru se je ta misel pokazala za več
kot ustrezno. Vse od desete dopoldanske
do desete večerne ure so se na različnih
mestih v obeh cerkvah, dvorani in na
dvorišču povrstile različne prireditve:
recitali, pogovori, okrogle mize, petje
zborov, mladinski ansambli in igralske
skupine. Letošnji program v cerkvi
Gospodovega učlovečenja je še posebej
poživil nastop mladih iz Argentine, ki so
zapeli. Dva od teh, Tone Rode in Zalka
Arnšek, pa sta se še posebej predstavila
prvi kot pesnik, druga kot likovna ustva-
rjalka. Dramski skupini iz Šmartnega
pod Šmarno goro in Tolmina sta poživila
srečanje s svojimi igralskimi darovi. Večer

je sklenila skupina Sončna pesem z
glasbeno scenskim projektom Ceste, ceste
kam greste.

Med prireditvami velja letos še
posebej omeniti okroglo mizo s temo
Slovenija, moja domovina. Na njej so se
predstavili krščanski politiki. Vabilu so se
odzvili dr. Marko Kremžar, Ivo Bizjak in
Nace Polajnar. Zanimivo je bilo
prisluhniti prvaku argentinske Slovenske
ljudske stranke dr. Kremžarju, ko je
nanizal bogate in tehtne misli o kristjanu
v političnem življenju. Posvaril je, naj
kristjani ne govorimo o krščanskih
politikih, ampak o krščanskih javnih
delavcih. Javno delo je za kristjana vedno
možno, kar pa ni mogoče reči pri politiki.

Najbrž si je marsikdo od starejših, ki
so naključno ali iz radovednosti prišli to
soboto mimo draveljske cerkve, priklical
v spomin nedavno stavko dijakov in
takratno dogajanje pred frančiškansko
cerkvijo na Tromostovju. Nobenih raz-
bitih steklenic, poležavanja omamljenih,
razgrajanja ali do oglušnosti odprtih
zvočnikov s »tamtamovsko« glasbo ni bilo
v Dravljah. Ne le v cerkvi, tudi pred njo
v prijateljskem, sproščenem in veselem
klepetu so mladi pokazali svojo kulturo,
zrelost in odgovornost.

FRANCI PETRIČ
(DRUŽINA, št. 22, 2. junija)

Od leve: dr. Marko Kremžar, Nace Polajnar in Ivo Bizjak.

Potni list in državljanstvo

Zakon o potnih listinah je poleg
gospodarskih in zakona o državljanstvu
eden najbistvenjših zakonov iz paketa
tako imenovanih osamosvojitvenih
zakonov (IN, št. 57). Zaradi zaostrenih
razmer v Jugoslaviji in zelo napetih
odnosov med slovensko oblastjo in
jugoslovansko armado ter glede na
pospešeno delo slovenske vlade in
skupščine pri pripravi omenjenega paketa
je mogoče pričakovati, da bodo ti zakoni
začeli veljati že v prvi polovici junija; tudi
zakona o potnih listinah in državljanstvu,
s katerimi Slovenija prevzema v svojo
pristojnost vprašanja prehajanja čez
državne meje z Italijo, Avstrijo,
Madžarsko in verjetno (pogovori in
usklajevanja še tečejo) na enak način tudi
s Hrvaško ter vprašanja pravnega statusa
oseb na njenem ozemlju oziroma načine
in pogoje za pridobitev in prenehanje
državljanstva.

ZAKON O POTNIH LISTIH

Režim izdajanja potnih listov bo po
novem usklajen s standardi članic
evropske skupnosti, upravni organi ne
bodo imeli več diskrecijske pravice za
zavrnitev prošnje za izdajo, postopki so
poenostavljeni in skrajšani, kategorij
potnih listin pa je manj. Zakonski predlog
predvideva tako potni list, skupinski
potni list, diplomatski potni list, službeni
potni list, potni list za vrnitev ter potne
listine po mednarodnih pogodbah. Za
potno listino se šteje tudi pomorska
knjižica za vkrcanje, potovanje in
izkrcanje članov ladijskih posadk.
Veljavnost potnih listin naj bi bila 10 (po
jugoslovanskem zakonu doslej 5) let,
razen za mladoletne osebe. Te bodo lahko
do 15. leta potovale v tujino z enim od
staršev, pri katerem bodo vpisane v potni
list, oziroma s soglasjem zakonitega
zastopnika, za dobo dveh let pa lahko
dobijo tudi svojo potno listino. Potne liste
bo še naprej izdajal občinski upravni
organ za notranje zadeve iz kraja, v
katerem ima prosilec stalno bivališče,
diplomatske in uslužbene potne liste pa
republiški upravni organ za zunanje
zadeve. Potnega lista ali vize ne bo dobila
oseba, proti kateri je uveden kazenski
postopek, oseba, ki bi se z odhodom v
tujino izognila vojaški dolžnosti (če bo
zavrnitev oziroma odvzem zahteval
pristojni organ obrambnega ministrstva)
in oseba, ki je že bila kaznovana za
dejanja, povezana s tujino (tihotapljenje,
mednarodni terorizem). Zagrožena,
izrečena oziroma prestana zaporna kazen
za kaznivo dejanje pa mora biti daljša od

treh mesecev, sicer ne bo mogla biti
razlog za zavrnitev prošnje.

Potne listine, izdane po sedanjem
zveznem zakonu, naj bi ostale v veljavi
dve leti po uvedbi slovenskega zakona.

ZAKON O DRŽAVLJANSTVU

Državljanstvo Slovenije bo mogoče
pridobiti po rodu, z rojstvom na ozemlju
Slovenije, naturalizacijo in po
mednarodni pogodbi. Po rodu naj bi
pridobil državljanstvo otrok, katerega
starša sta državljan Slovenije, katerega
eden od staršev je državljan Slovenije,
otrok pa je rojen v Sloveniji, ter katerega
eden od staršev je državljan Slovenije,
drugi pa je neznan ali neznanega
državljanstva, otrok pa je rojen v tujini.
Slovensko državljanstvo bo pridobil tudi
otrok, katerega starši so neznan ali
neznanega državljanstva, če je bil rojen
ali najden na ozemlju Slovenije. Za
pridobitev državljanstva po naturalizaciji
je naštetih devet pogojev: da je oseba
dopolnila 18 let; da ima odpust iz
dosedanjega državljanstva; da dejansko
živi v Sloveniji 10 let, od tega
neprekinjeno 5 let pred vložitvijo prošnje;
da ima zagotovljeno stanovanje in trajen
vir preživljanja; da predloži potrdilo o
svojem zdravstvenem stanju; da
pogovorno obvlada slovenski jezik; da ni
bila obsojena na zaporno kazen, daljšo od
enega leta; da ji ni bila izrečena prepoved
bivanja v Sloveniji; da njen sprejem v
državljanstvo ne predstavlja nevarnosti
za javni red ali varnost države. Slovenski
izseljenec ali njegov potomec do tretjega
kolena v ravni liniji lahko pridobi
državljanstvo, če dejansko živi v Sloveniji
najmanj eno leto in če izpolnjuje ostale
pogoje. Isto velja za osebo, poročeno z
državljanom Slovenije. Ne glede na
naštete pogoje je mogoče dobiti
državljanstvo, če bi polnoletna oseba laho
koristila državi zaradi znanstvenih,
kulturnih, nacionalnih ali podobnih
razlogov, s poprejšnjim mnenjem
slovenske vlade.

Državljanu Slovenije naj bi
državljanstvo prenehalo z odpustom, na
lastno željo in če izpolni sedem pogojev:
da je polnoleten; da živi v tujini, da ni ovir
zaradi vojaške dolžnosti, davkov ali
preživninskih obveznosti, da zoper njega
ne teče kazenski postopek in če dokaže,
da bo sprejet v tuje državljanstvo.
Državljanstvo je mogoče pod določenimi
pogoji tudi odvzeti, dvojno državljanstvo
pa bo Slovenija urejala v dogovoru z
drugimi državami.

IN, 3. junija 1991

Delegati na Svetovni slovenski kongres pozdravljamo vse
Slovence v Argentini na dan slovenske samostojnosti in
osamosvojitve, pod novo zastavo Republike Slovenije in na dan
pred začetkom zasedanja SSK.

Jutri bomo na začetku zasedanja javno izpovedali sredi
Ljubljane vse tiste ideale, ki so bili med nami vedno prisotni
in kateri so bili vredni tolikih žrtev.

Ljubljana, 26. junija 1991

Delegati Svetovnega slovenskega
kongresa iz Argentine.

Zadnje novice:

V sredo, 26. junija zvečer je bilo v
Ljubljani zelo slovesno praznovanje. Pred

slovensko skupščino je predsednik Milan
Kučan spustil zadnjič z droga zastavo z
rdečo zvezdo, prvič pa je visoka zavihrala
nova belo-modro-rdeča z grbom. V noč so
se potem bliskali veličastni ognjemeti.

AVGUST HORVAT

OB STOLETNICI OKROŽNICE RERUM NOVARUM

Leto 1991 je sedanji papež Janez Pavel II. proglasil za leto družbenega nauka Cerkve. Lansko leto pa je naročil semeniščem in teološkim fakultetam, da uvedejo študij družbenega nauka Cerkve kot stalen predmet teološkega študija.

Družbeni nauk Cerkve ima korenine v evangeliju. Ta na mnogih mestih govori o družbenem vprašanju, morda največ evangelista Matej in Luka. Kristus ne obsoja bogatih in premožnih: jih opozarja na težave, ki jih bodo imeli na poti v srečno večnost. Le ta je odprta vsem, ki imajo srca odprta za potrebe bližnjega in so do sočloveka pravični.

Smernice družbenega nauka Cerkve niso konkretna navodila za konkretne primere družbenega življenja. Puščajo pa vedno široko področje za osebne pobude kristjanov in vseh poklicanih za reševanje vsakokratnih družbenih vprašanj in težav. Vsa prizadevanja morajo biti prežeta z družbeno solidarnostjo in spoštovanjem etike in morale.

I.

Zgodovina nam potrjuje, da je bilo človeštvo vedno vodeno v stiski, eni več drugi manj, človeška družba ni bila nikoli brez težav. Med temi je tudi pereče vprašanje odnosov med tistimi, ki imajo in nimajo. Na to so opozarjali že cerkveni očetje prve dobe krščanstva. Med temi je tudi Avgustin, ki si je še posebej prizadeval, kako pokristjaniti takratno družbo in medčloveške odnose. O tem govori v obširnem delu *De Civitate Dei* — O božji državi, ki je tudi teologija zgodovine, prikaz borbe med dobrim in zlom, med božjim kraljestvom in hudičem.

V srednjem veku Tomaž Akvinski v Sumi teologije postavi na važno mesto družbeno vprašanje. Moremo reči, da je imel velik vpliv na delovanje srednjeveških korporacij. Pripadniki teh so razumeli, da so stvarne dobrine le sredstvo za pot v večnost. Za to so presežke dohodkov investirali v veličastne katedrale in druge cerkvene objekte.

Fevdalna zemljiška gospoda je v večini primerih bila drugačnega mišljenja kot stanovske organizacije. Izkoriščala je podložne kmete in jim nalagala prekomerne datjave. Tem krivcam so se kmetje uprli. Kmečki upori so bili upravičeni, a so porušili mir, ki je vladal v takratni sicer krivični družbi.

Poleg kmečkih uporov je nastopil vprašanje zaprtosti stanovskih organizacij in splošno popuščenaje v doslednem življenju po veri. To so bili vzroki za mnoge do tedaj nepoznane težave v družbenem in verskem življenju. Za rešitev teh se je ponudil avguštinec Martin Luter. Ni imel posluha za izkoriščane kmete in je obsodil njihove upore, prav tako ga ni zanimalo vprašanje stanovskih organizacij. Hotel pa je biti reformator življenja in pripeljati krščanstvo nazaj k virom evangelija. Njegova analiza razmer v takratnem verskem življenju je bila precej blizu realnosti, ponujena terapija pa slabša kot bolezen, ki je povzročila težke posledice za edinost Cerkve. Prizadete rane se niso zacelile vse do naših dni. To je prvi primer v novejši zgodovini, da analiza razmer premami mnoge, ki se pa potem čutijo prevarane s ponujeno reformo.

Lutrova reforma ni imela žalostnih posledic samo v verskem pogledu, ampak tudi v splošnem družbenem življenju in to skozi več stoletij. Calvinizem, radikalen otrok reforme, je učil, da zveličanje ni odvisno od človekovega verovanja, volje in prizadevanj, ampak od usode. Vdanost v usodo je nadomestila prošnja in zaupanje v milost in božjo pomoč. Namesto Besede je postavil Akcijo. Ta naj bi v praktičnem

življenju pomenila prizadevanje za pridobivanje tvarnih dobrin in kopičenje bogastva. Presežki pridobitvenih aktivnosti niso bili več namenjeni za investicije v sakralne objekte, ampak za gradnje novih proizvodnih obratov. Od tukaj korenine poznejšega kapitalizma.

Napredovanje v znanosti je omogočilo odkritje Amerike in s tem novi vir dohodkov za Španijo in nekoliko pozneje za druge dežele, predvsem Portugalsko in Anglijo. Špance je prevzela »zlata mrzlica«, iskanje zlata in kopičenje bogastva. Za dosego tega cilja so uničevali domače prebivalstvo. Nečloveško postopanje osvajačev je leta 1537 obsodil papež Pavel III. z bulo *Veritas ipsa*. To potrjuje, da je Cerkev vedno stala na braniku človekovih pravic, stoji še danes, pa naj gre za posameznika ali narode.

Nastajajoči kapitalizem se je vse od začetka znal poslužiti napredka v znanosti in tehniki in s tem uresničil sanje prve industrijske revolucije. Ta je spremenila način proizvodnje in tudi medčloveške odnose v obratih oziroma podjetjih. Pohlep po kopičenju bogastva lastnikov kapitala ni poznal meja. Kot je fevdalna gospoda iskoriščala podložne kmete tlačane, tako je nastali industrijski kapitalizem izkoriščal delavce.

Liberalizem Lutrove reforme, tehnološke revolucije in kapitalizma so se poslužili ideologi francoske revolucije. V potokih krvi so uničili obstoječi družbeni red v Franciji. Hoteli so ustvariti novega, predvsem pa izriniti Boga iz družbenega življenja in človeških src. Večletni teror bi naj bil nosilec enakosti, bratstva in svobode, geslo, ki je zapeljalo mnoge. Zato je ta revolucija imela velik vpliv na ideje, filozofske in družbene vede v XIX. stoletju. Odpravila je tudi stanovske organizacije in jih nadomestila z anarhijo. Pripravila je pot različnim ekstremizmom in protikrščanskim teorijam, ki so duhovno in idejno razkrajale takratno družbo in njihove posledice občuti še danes ob koncu XX. stoletja. Ta nered in pretrese v družbenem življenju je obsodil papež Gregorij XVI. v okrožnici *Mirari vos* z dne 15. avgusta 1832.

Obstoječi kapitalizem se je poslužil anarhije povzročene po francoski revoluciji in napredoval v izkoriščanje delavcev. Za svoj razvoj je potlačil vse moralne zakone. Nizke mezde, ki niso krile niti najnujnejših življenjskih potreb, neomejen delovni čas brez nedeljskega počitka in spoštovanja praznikov, zaposlitev žena in nedoletnih otrok pri najtežjih delih. Izkoriščanim delavcem je tudi oblast v družbi zanimala pravico do združevanja za obrambo svojih osnovnih življenjskih pravic. Kot otrok francoske revolucije je na te razmere reagiral marksizem z idejo odprave zasebne lastnine in uničenjem kapitalizma ter uvedbo diktature proletariata. Leta 1848 je Karel Marx objavil Komunistični manifest, v katerem se ponuja za rešitelja izkoriščanemu proletariatu. Priznati se mora, da je imel precejšen uspeh in številni preroki izmed vrst izkoriščanih in tudi intelektualcev so ga sprejeli. To je marksizem dosegel z dokaj realno analizo takratnih družbenih razmer. Priznal je bedo delavcev, vsaj navidez z njimi sočustvoval, se ponudil za prijatelja in rešitelja. Z analizo konkretnih razmer in sočustvovanjem je preslepil precejšen del delavstva. Posledica je bila, da so se delavci začeli oddaljevati od Cerkve in vere.

Marksistično analizo delavskih življenjskih razmer je Cerkev odklanjala in tudi pozneje do naših dni. V obdobju po drugi svetovni vojni pa so jo sprejeli teologi teologije osvoboditve, ki se je pojavila v latinski Ameriki. V njej so videli pripomoček za odpravo revščine in krivic.

Zagovarjali so tezo, da se v konkretnih primerih lahko sodeluje z marksisti pri analizi in reševanju družbenih vprašanj. Cerkev je teologijo osvoboditve večkrat odklonila in prizadete teologe spomnila na dolžnost aplikacije družbenega nauka Cerkve. Po zlomu marksizma v deželah vzhodne in srednje Evrope so se teologi osvoboditve odločili za molk.

Kot že rečeno je bila marksistična analiza takratnih družbenih, predvsem delavskih življenjskih pogojev precej realna, a ponujena terapija zgrešena, neuporabna, nemoralna in krivična. Hotela je izbiti klin s klinom. Kot v primeru Lutra, se je tudi v tem, primeru pokazalo, da je ponujeno zdravilo slabše kot bolezen. To pričajo dežele in narodi, ki so se osvobodili komunističnega suženjstva.

II.

Kot posledica osvajanja delavskega sloja po marksistih in socialistih različnih smeri, se je pojavil nemir v srcih dobromislečnih, predvsem katoličanov. Temu je prislunil papež Pij IX. in na praznik Brezmadežne leta 1846 poslal okrožnico *Cuanta cura* v kateri obsoja glavne zmote tiste dobe, to je racionalizem, liberalizem in marksizem, ideologije, ki so vznemirjale vest človeške skupnosti.

Nemir med katoličani je povzročil reakcijo in akcijo. Dve leti po objavi Komunističnega manifesta je med prvimi nastopil proti marksizmu nemški škof Viljem Ketteler, 14 let pozneje v Švici škof Mermilod in eno leto pozneje westminstrski nadškof in poznejši kardinal Manning. To so bili trije škofje takratne Evrope, ki so se najbolj odločno zavzeli za rešitev delavskega vprašanja v skladu z naukom evangelija. Nobeden izmed njih ni bil sociolog, ekonomist ali pravnik, videli so pa revščino mnogih in so jim hoteli pomagati. S svojim delom in prizadevanji so dokazali, da so bili resnični predhodniki poznejše okrožnice *Rerum novarum*.

Najodločnejši med njimi je bil škof Ketteler. Objavil je knjigo *Delavsko vprašanje in krščanstvo*. Obsodil izkoriščanje delavcev, aplikacijo zakona ponudbe in povpraševanja pri določevanju delavskih plač, ker je to greh proti 5. in 6. božji zapovedi. Ta za izkoriščane zavzeti škof pa ni dočakal objave Leonove okrožnice, za katero si je veliko prizadeval.

Prizadevanje treh škofov za rešitev delavskega vprašanja so vzbudila zanimanja in aktivnost med katoličani tudi v drugih deželah zapadne Evrope predvsem v Franciji, Belgiji, Italiji in Avstriji. V Franciji so bili najbolj znani grof La Tour Du Pen, Leon Harmel, Friderik Le Play in Albert de Mun, v Belgiji pater Balau, v Avstriji Karl Vogelsang, v Italiji jezuit Taparelli D'Azeglio in Giuseppe Toniolo.

Ustanavljali so se krožki za študij delavskega vprašanja, iz teh so nastajale šole in različne smeri, ki se pa niso povsem skladale glede pristopa k reševanju obstoječih razmer, ker je bil položaj delavcev različen. Važna je bila industrializacija dežele, gostota prebivalstva in njihova vernost. Vse so si pa bile edine v prošnji, da naj papež Leon XIII. čimprej objavi okrožnico o delavskem vprašanju in dá navodila za delo.

Kljub velikemu pričakovanju okrožnice so nekateri med katoličani imeli strah pred njeno objavo. Menili so, da mora Cerkev omejiti svoje delovanje samo na versko, idejno in karitativno področje, nima pa pravice vmešavanja in predlagati rešitev za vprašanja gospodarskega in družbenega življenja. To je bil eden izmed glavnih vzrokov, da se je objava okrožnice zavlekla za desetletja.

Praktično delo za objavo okrožnice, to je priprava osnutkov, bi se naj začelo v letih 1882-83. Prvemu je sledilo več osnutkov. Katoliški delavci so zaradi tega postajali nestrpni. Romali so v Rim in prosili papeža Leona XIII. naj ne odlašajo. Največje je bilo iz Francije leta 1885, ki ga je vodil Leon Harmel. Romarje je papež vskokrat slovesno sprejel in jim obljubil okrožnico. Končni osnutek je bil pripravljen v začetku leta 1891, katerega je papež odobril. Končno redakcijo je opravil jezuit Taparelli D'Azeglio in taka je bila objavljena 15. maja 1891.

III.

Vsebina okrožnice je bogata, še v sodobnih spremenjenih razmerah aktualna, zato so jo imenovali *Magna Charta delavskih pravic*. Povzemimo samo nekaj najvažnejših točk.

Človek živi v družbi, si ustanavlja z drugimi različne organizacije in društva. Pravica do združevanja je naravna pravica človeka in državna oblast te pravice ne sme kršiti. Ima pa dolžnost, da podpira tozadevna prizadevanja občanov.

Iz naravne pravice do združevanja izhaja tudi pravica krščanskih delavcev, da si ustanovijo lastne sindikalne organizacije. Te ne smejo biti samo kruhoborske, ampak marajo skrbeti tudi za verski in moralni dvig svojih članov. Cerkev bo njihovo delovanje vedno podpirala. Tudi ostali stanovi in sloji v družbi se morajo povezovati v svojih organizacijah. Te so v svoji različnosti naravna potreba družbe. Razvijati in delovati pa morajo v medsebojnemu sodelovanju in miru.

Potreben družbeni mir pa bo dosežen, če bo med stanovi in sloji vladala harmonija in zavest bratstva v Kristusu.

Družina ima naravno avtonomijo v družbenem življenju. Je pred državo in ima pravice in dolžnosti, ki so neodvisne od državne oblasti. Država mora spoštovati pravico staršev do vzgoje otrok. Če je potrebno, mora pri izvrševanju te dolžnosti staršem pomagati, nikoli pa jih nadomestiti.

Delo je dolžnost za vsakega zdravega delozmožnega človeka, za vsak poklic, sloj in stan. Pripada mu veliko dostojanstvo in spoštovanje. Bog je delo posebej poveljčal, ker je bil Njegov sin ponižen tesarjev sin. Delavci morajo vestno izvrševati svoje delo, spoštovati sodelavce in delavne dogovore. Ne smejo slediti lažni propagandi socializma in različnih sekt.

Cerkev s svojim družbenim naukom in ustanovami veliko pomaga za zboljšanje življenjskih pogojev delavcev. Tudi državna oblast ne sme ostati brezobzirna. Delavce mora zaščititi pred izkoriščanjem gospodarsko močnih, prizdevati si mora za dobro delavcev, ker tudi oni aktivno sodelujejo pri ustvarjanju narodnega bogastva. Ščititi mora njihovo krščansko dostojanstvo in jamčiti nedeljski in praznični počitek, da se posvetijo Bogu. S posebnimi zakoni mora uvesti delavsko zaščitno zakonodajo in ustanove socialnega skrbstva.

Delavci imajo dolžnost spoštovati delodajalce, delodajalci pa morajo spoštovati delavce. Ne smejo jih ovirati pri izvrševanju njihovih verskih dolžnosti in škodovati njihovemu človeškemu dostojanstvu.

Delavcem pripada pravična plača, to je, da zadostuje za dostojno preživljanje družine in omogoča vsaj majhne prihranke. Ne sme se pozabiti, da pravična plača ni nič drugega kot pravično povračilo za opravljeno delo. Ne sme biti odvisna od ponudbe in povpraševanja, ampak proporcionalna življenjskim potrebam človeka delavca.

(se nadaljuje)

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Varovanju mej, še posebej na zahodu in severu, bo vlada posvetila veliko pozornost po osamosvojitvi zaradi zelo pogostih ilegalnih prehodov tujih državljanov. Teh so v prvih štirih mesecih zaznali kakih štiri tisoč. Minister za notranje zadeve Igor Bavčar je rekel, da je od preprečevanja ilegalnih prehodov precej odvisno priznanje slovenske suverenosti v svetu.

LJUBLJANA — Problem ciganov (Romov) je precej zapleten, ker je njihova samoorganiziranost v težkem položaju zaradi razpršenosti in razpada tradicionalnega patriarhalnega modela. Zato je tudi vlada predlagala, naj ustava določi obvezo njih zaščite in okvir za reševanje te problematike.

MARIBOR — Družba Castrol je podpisala pogodbo o konsignaciji industrijskih hladilnih tekočinah, ki podaljšujejo življenjsko dobo strojev v kovinsko-predelovalni industriji s Tamovim Inženiringom in vzdrževanjem. TAM bo dobil skladišče, s katerim bo zalagal še druga slovenska podjetja. Računajo, da bo v prvem letu posel znašal milijon mark, v naslednjih dveh pa že pet milijonov.

LYON, Francija - Slovenija — vaša gospodarska partnerica je bil naslov predstavitve ministrov Viktorija Brezarja in Inga Paša ter predstavnika Gospodarske zbornice Slovenije Josipa Škoberneja na Europanorami. Predvsem so hoteli pokazati na dejstvo, da ima Slovenija v mnogih ozirih še neizrabljene možnosti.

SEŽANA — Mamila so tudi v Sloveniji problem. V Sežani so v osebnem avtomobilu odkrili 4,5 kg. heroína, zaradi česar so aretirali tri osebe (dva Turka in Jugoslovana iz Slavonskega Broda).

LJUBLJANA — Cerkev v policijskih arhivih je naslov knjige časnikarke Ljerke Bizilij, ki so jo predstavili v prostorih RTV Slovenija. O knjigi in avtorici so spregovorili p. Metod Benedik, dekan ljubljanske teološke fakultete, religiozolog dr. Marko Kerševan in časnikar Igor Savič. Tiskovna konferenca je vzbudila več zanimanja, kot katera druga knjiga.

BLED — Letošnje mednarodno srečanje PEN kluba je tudi imelo na sporedu literarni večeri. Eden je bil posvečen stvaritvam udeležencev v svojem jeziku in prevodu, na drugem pa so brali angleške prevode raznih slovenskih pesnikov (Taufertja, Zajca, Šalamuna, Dekleve, Debeljaka, Novaka). Novi slovenski predsednik PEN je Boris A.

Novak.

BLED — Vila Draga je spadala k na pol protokolarni vili Bled. Leta 1986 jo je vzelo v najem turistično podjetje Bled, a je zaradi pomanjkanja denarja ni moglo obnoviti. Izvršni svet Slovenije jo je ponovno dal v najem, to pot slovenskemu poslovnemu iz Švice, ki se je obvezal vilo popraviti v šestih mesecih. Najemina bo znašala 21.000 nemških mark mesečno in to za dobo dvajsetih let. Vila stoji na svetu 1.200 kv. m., pokritega pa je 180 kv. m.

LJUBLJANA — Zakonski predlog o veljavnosti diplom verskih šol je podprl odbor za visoko šolstvo pri slovenski skupščini. Po njem bi popravili Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v RS in odpravili ovire za vključevanje verskih šol (zaenkrat srednjih šol v Vipavi in Želimljah ter teološke fakultete v Ljubljani in Mariboru) v sistem vzgoje in izobraževanja. S tem popravkom bi lahko ustanavljali nove verske šole s pravico javnosti.

PESNICA — Kisli gudron na odlagališču v Pesniškem Dvoru skušajo čimprej odpraviti in tako do leta 1993 očiščeno jamo zasuti in pogozditi. Ob odlagališču bodo sezidali sistem, po katerem bodo tekoče usedline predelali v kurilno olje.

LJUBLJANA — Vojaške obveznike, ki je JLA protizakonito obdržala v rezervnih vrstah, so začeli odpustčati in so bili konec maja doma.

LJUBLJANA — Zveze družin so tudi pojav, ki jih je prinesla demokratizacija v Slovenijo. Prva zveza je povezovala 18 staršev iz Bežigrada, ki je uredila peskovnik v njih bližnjem parku ter skrbi, da nekateri otroci dobivajo instrukcije iz učne snovi. Kmalu bo ustanovljena nova zveza v soseski BS 3.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Umrli so: v Hurlinghamu Miha Horvat (70), v Loma Hermosa Marko Jerman (28), v Lomas del Mirador Pavla Zupan roj. Aleš, v Villa Martelli Marjan Willenpart, v USA pa prof. Slavo Oven (67), doma iz Šmartna pri Litiji.

Naj počivajo v miru!

SLOVENC NA PRIMORSKEM

Fantje izpod Grmade, moški zbor iz devinsko-nabrežinske občine. Je praznoval petindvajset let obstoja. Pevci prihajajo iz raznih vasi okoli hriba Grmada, vodi jih pa od vsega začetka Ivo Kralj.

V Trstu, Gorici in Čedadu so proslavili 400-letnico smrti skladatelja Jacobusa Gallusa s koncerti, na katerih so sodelovali razni zamejski zbori.

Na Mali gori pri Ribnici so se spomnili Danila Zelena, ki je pred 50. leti izgubil življenje v prvem oboroženem boju z okupatorjem po zasedbi Slovenije. Zelen je bil član TIGRa, primorske protifašistične organizacije, komemoracijo pa so pripravile primorske stranke, združene v Demosu in Slovenska skupnost. Slavnostni govor sta imela prof. Alojz Rebula iz Trsta in prof. Tomaž Pavšič, republiški poslanec iz Idrije.

Dva ugledna moža iz tržaškega javnega življenja sta odšlav večnost:

Silvij Kopal, igralec Slovenskega stalnega gledališča (63 let) in Milko Bambič (86 let), slikar, likovnik, ilustrator, kritik in izumitelj. Bambič je posvetil veliko svojega dela ilustriranju otroške in mladinske literature.

Na Lajšah v Cerkljanskem vrhu so se spomnili 14 žrtev partizanske likvidacije, med katerimi sta bila tamkajšna kaplana Lado Piščanec in Ludvik Sluga. Bili so obdolženi, da so odgovorni za nemški napad na partijsko šolo v Cerknem. Šele zdaj so dobili javno svečanost od strani demokratično usmerjenih Slovencev, njih likvidatorji oz. stranka pa še vedno rajši drugam pogleda, kot da bi priznala svojo napako, oziroma zlobnost. Pri komemoraciji je maševal koprski škof Piriš, pri kulturnem sporedu pa sta sodelovala cerkveni pevski zbor iz Števerjana in recitatorji skupine Oder 90 iz Gorice.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

AL PRAV SE PIŠE KAŠA...

Medtem, ko so TV programi in časopisje na široko pisali o nacistični aferi v argentinskem javnem življenju, se je odvijalo mnogo drugih, važnejših dogodkov za argentinsko sedanost in bližnjo bodočnost. To vprašanje kroleškega nacizma je zanimivo, a trenutno ni prostora zanj. Zakaj mu vlada naklanja toliko pozornosti je razumljivo le z vidika, da ta škandal zakrije druge škandale v trenutku, ko ne gre vse po volji mož, ki stoje ob krmilu države.

HRAST, KI VIHAR NA TLAGA ZIMSKI TREŠNE

Seveda tudi ves dim okoli te zadeve ni mogel zakriti porazov vladne gospodarske ekipe. Minister Domingo Cavallo je skušal rešiti finančni problem okoli plače „aguinaldo“ tako, da bi ga stopnjeval od julija do decembra. Za to je v kongresu poslal zakonski osnutek in nato skušal prepričati peronistične in zavezniške poslance, naj ga potrdijo. Sestal se je celo z radikalnim bivšim predsednikom Alfonsinom, da bi ta prepričal radikalne poslance, da bi vsaj dali potrebno število za debato v kongresu. Vse zaman. Preveč je bilo nezadovoljstva v lastnih peronističnih vrstah. Ni bilo debate, ni bilo zakona in ni bilo finančne rešitve. Vlada bo morala seči globoko v blagajno in plačati „vsem vse“.

To je bil obenem prvi hudi poraz za sedanjega gospodarskega ministra. Mož, ki je čez noč postal simbol novega upanja, ki je strl odpor močnih finančnih krogov tujih bank, ki je spretno sukal niti in si obenem pripravil dolgoročno predsedniško kandidaturu, se je nenadoma znašel sredi viharja, ki ga je treščil ob tla. Zaman je sam predsednik Menem razglašal, da to ni poraz za ministra. Belo na črnem je, da je v svojem načru Cavallo propadel. Vse ostalo so izgovori.

Seveda, kakor izguba bitk še ni izguba vojne, tako ta dogodek nikdar ni pomenil konec Cavallovega vojskovanja. A uspeh mu bo mil, če se bo ob tem dogodku kaj naučil. Gospodarstvo ni le sukanje števil, procentov in monetarizma; je po svoje tudi politika, ki je „umetnost možnega“. Kar se ne da, se ne da. In, za vsak slučaj, je treba prej poizvedeti, če se da ali ne, da je blamaža manjša.

Po drugi strani pa je prilično zapisati, da v to zadevo zakonov ni šteti le zunanje opozicije (radikalov), marveč tudi notranje (peronističnih sindikatov). Zakon o stopnjevalnem plačanju „aguinalda“ je že za nami, ostane še vrsta delavskih zakonov, ki jih je vlada poslala v kongres in naletavajo na rastoče težave. Med peronisti je namreč kar 24 poslancev, ki izhajajo iz sindikalnih organizacij. Ko je Menem kandidiral, sindikati še niso bili tako razklani. Možnost povratka peronizma na oblast jih je zedinila in vsi so trobili v isti rog. Danes so izredno ločeni, a kadar gre za okrnitev delavskih pravic, krvavo priporjenih dosežkov, znova vsi trobijo v en rog: to pot proti Menemu in njegovi vladi.

Morda Cavallo tudi s tem ni računal, ali pa je imel preveč zaupanja v lastno moč prepričevanja. Dejstvo je, da se ti in podobni kamni spotike množijo na poti gospodarskega načrta. Enako kot kar 24% povišica cene mesa, ki je še vedno bistveni del hrane normalnega Argentinca in ki (povišica) negativno vpliva na razvoj inflacije. Kljub temu pri vladi upajo, da poskok v juniju ne bo presešel 3%, kaj malo v primeri z astronomskimi števili, na katere smo bili navajeni, a preveč za srečo vladnih načrtov in za že nekaj mesecev stabilen dolar, ki sovпада s trgovsko aperturo svetu. Časi Martínez de Hoza so bili preveč podobni sedanjim.

Povrnimo se k sindikalistom, kajti v sedanjem trenutku, ko so volitve pred vrati, lahko zaigrajo odločilno vlogo. Kakšna razlika je med eno in drugo CGT? Obe se pišeta enako; isti priimek, ki mu potem dodajo različno lastno ime, Kadar gre za opozicijo novi delavski zakonodaji v kongresu nastopata enako. Ko gre za bodoče volitve in podporo enemu ali drugemu sindikatu, tedaj pa stvar postane drugačna.

Zadnjič smo že pisali o novi skupini 62 organizacij, ki je svoj čas predstavljala najbolj ortodoksen peronizem, danes pa so ji na čelu poleg Lorenza Miguela še Ubaldini, Barrionuevo, Goyeneche... Levica in desnica peronizma sta se združili. Zakaj? Prvi odgovor je, da branijo pravice tega ostanka nekdanjih močnih, vsemogočnih sindikatov. Ne pozabimo, da so bili tako močni, da so si upali upreti samemu Peronu, da so za časa Isabelite metali ministre po mili volji, toda danes, vsled industrijske in splošne gospodarske krize komaj še kažejo nekaj moči. Drug odgovor pa je, da iščejo v sedanjem predvolilnem trenutku najprimernejši prostor za dosego porcije oblasti, ki jim bo nudila možnost še vedno braniti svoje pravice in svoj status ne le sindikatom temveč tudi na političnem polju.

V ta prostor je treba postaviti Ubaldinijevo izjavo, da se spričo splošne opustitve peronističnih načel, on sam predstavlja kot kandidat, a da v isti izjavi ne pove za katero mesto kandidira. Ko bo še to povedal (morda bralec v tem primeru že ve to točko) se bo precej razjasnilo ozadje te zadeve. Počasi pride vse na dan, kot je prišel kandidat za podguvernerja, ki bo spremljal Duhaldeja na poti v prestolnico province Buenos Aires. Za podguvernerja kandidira Rafael Romá, dosedanji minister za socialno skrbstvo province in eden najvidnejših predstavnikov peronistične „renovacije“. To je pač izhod iz sile, ki ga je Duhalde iznašel, da je ubil dve muhi na en mah: soglasje s Cafierovo skupino in izvedbo „srednjelevičarske“ fronte, kjer naj sam predstavlja sredino, Romá pa levico. Vse ostane doma — med peronisti.

Nejasej pa je tudi položaj med radikali. Pretekli konec tedna bi se morala zbrati državna konvencija v južnih Bariločah. Ni bilo zasedanja, ker ni bilo delegatov. Od tristotih, ki naj tvorijo zbor, jih je prihitelo le 130, premalo, da bi bila konvencija veljavna. Razlog je enostaven: nahajamo se sredi predvolilne kampanje in v mnogih okrajih imajo domače boje in jim ni za ideološko razpravljanje. In še: stranka je razbita na številne skupine, med katerimi je Alfonsinova največja, a ne dovolj velika, da bi imela večino. Da preprečijo njegovo nadvlado, se ostale skupine enostavno ne udeležijo zasedanj, in tako pustijo pastirja — brez črede.

Kar se tiče ostalega dela političnega mozaika, je razvidno, da se skupine in skupinice ne morejo zediniti. Tako se počasi razblinjajo sanje o zatonu bipartidizma (peronisti—radikali); sanje so se porodile ob izidu referenduma na provinci Buenos Airesa: večina je bila proti in združenje peronistov in radikalov je žalostno propadlo. Ko je prišel trenutek, da se v kandidaturah pokaže politična volja opozicije bipartidizmu, je prišlo do take atomizacije, kot še nikdar. Ta pojav je viden tako v provinci Buenos Aires, kot v prestolnici, tako na levici kot na desnici in še v sredini. Jasno, ne moremo zahtevati, da bi sadje zorelo v pomladi...

VSI NA PROSLAVITEV NOVE SLOVENIJE

Ob 10,30 se zberemo na trgu San Martín v Retiro,
kjer bo polaganje venca pred kipom gen. San Martina.
Nato gremo v slavnostnem sprevodu po cesti Florida do buenosaireske
katedrale, kjer bo ob 12. maša. Naj ne manjka nihče!
Še posebej vabimo narodne noše! Tudi na zastave ne pozabimo!

ZEDINJENA SLOVENIJA

MALI OGLASI

Iščemo oskrbnika za Hotel Mascardi v Barilochoh. - Tel. 0944-2548

METKA - L. in F. Švigelj - Otroške obleke - Izbira in tovarniške cene - F. Alcorta 2754 - San Justo (Barrio San Nicolás) - Tel. 441-7496

Snemamo na video kasete - Poroke - Krste - Družinske jubileje - Tel: 767-5200

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; **Viktor Fekonja**

PSIHOANALIZA

Psichoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3°, „M“ — Capital — Tel: 83-7347 in 71-3546.

Psichoanalitični in Psihoterapični konzultorij. Psikologa Olga Žužek. - Moreno 609 - 1° G. Quilmes. Četrtek od 14 do 17. ure. Sobota od 9 do 16. ure. T. E. 256-1313.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader - Franci Jarc**. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile.

Inž. Janez M. Petkovšek, Amiant 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sredo in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Senk** - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled — Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

ARHITEKTI

Arhitektka Ana Marija Sovič - Načrti in vodstvo novih zidanj, popravil, dekoracija in načrti za opremo - Rodríguez Peña 336, P. 6° ofic. 64. T. E. 45-2623 z 651-4206.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

SANTITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar — **Stane Mehle** - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Prisega prvih slovenskih vojakov

V prvih dneh junija je v učnih centrih na Igu v Pekrah priseglo 270 fantov prve generacije vojakov teritorialne obrambe — TO — ob navzočnosti Milana Kučana, Franceta Bučarja, Janeza Janše, Igorja Bavčarja ter častnikov in podčastnikov TO. Zbrane je najprej pozdravil predsednik Milan Kučan, potem pa je govoril obrambni minister Janez Janša. Sledil je — v obeh centrih — kulturni program, pesnik Janez Menart pa je za to priložnost napisal pesem Slovenska pomlad.

Prisega prvih slovenskih vojakov se glasi:

„Slovesno prisegam, da bom branil samostojnost, neodvisnost, svobodo in ozemeljsko celovitost moje domovine Republike Slovenije ter vestno in odgovorno izvrševal svoje dolžnosti pri njeni obrambi.“

Obe slovesnosti sta bili izredno temeljito in dosledno zaščiteni — predvsem zaradi dogodkov pred kratkim ter zlasti zaradi streljanja iz vojašnice Ljubljana Šentvid na helikopter, s katerim so se vračali najvišji predstavniki slovenske vlade z otvoritve karavanškega predora.

Varnostna služba TO je bila skrbno pripravljena na vsakršno presenečenje — tudi iz zraka. Okoli centra so postavili gnezda mitraljezev in zastraženi so bili vsi prihodi — predvsem v Pekrah.

Za mir, demokracijo in samostojno Slovenijo

Pod tem imenom se je vršilo zborovanje 31. maja na ljubljanskem Kongresnem trgu. To srečanje je bilo zamišljeno kot izraz volje Slovencev za enotnost Slovenije v volji in zahtevi suverenosti slovenskega naroda. Toda nesoglasje političnih slovenskih strank je ob tej priliki postalo vidno. Sporne točke ob odločitvah za gotove ukrepe so povzročile, da je bilo na zborovanju manj navzočih, kakor je bilo pričakovano. Čeprav so z vsebino izjave pravzaprav soglašale vse stranke, so se kljub temu tri stranke — SSS, LDS in SPD odločile, da ne bodo sodelovale na tej manifestaciji. Socialisti in liberalni demokrati so bili mnenja, da takšna manifestacija trenutno ni potrebna, prenovitelji, t. j. bivši komunisti pa so izjavili, da bi bilo treba vključiti opozicijo v vse procese in načrte osamosvajanja in ne samo za gotove prilike. Zopet je torej bilo vidno nesoglasje — nekateri celo pravijo „razkol“ — med vladnimi krogi ter opozicijo. Globalno gledano takšni odmevi prav gotovo niso v prid sedanjim slovenskim načrtom.

Toda kljub vsemu se je na Kongresnem trgu ta dan zbralo več tisoč ljudi, katerim je govoril predsednik slovenske skupščine dr. France Bučar.

Bo Avstrija prva priznala Slovenijo?

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je takoj po slavnostni otvoritvi Karavanškega predora odhitel na državniški obisk v Belorusko sovjetsko republiko, s katero ima Slovenija že dalj časa pristržne in diplomatske odnose. Tamkaj se je dogovarjal o povsem konkretnih gospodarskih projektih in ne nazadnje o možnosti, da bi Belorusija med prvimi priznala državo Slovenijo. Na povratku iz Sovjetske zveze se je Peterle mudil še na Dunaju, kjer mu je avstrijski zunanji minister Alois Mock nedvoumno namignil, da bo Republika Avstrija med prvimi, če že ne prva, priznala samostojno in neodvisno državo Republiko Slovenijo.

iz NT, Celovec

MARIBOR — Končno bo tudi mariborsko gledališče s svojim Hamletom lahko nastopal v Mehiki, ker je Stanovanjsko komunalna banka Ljubljana postala njegov generalni sponsor in s tem zagotovila gmotno pomoč za potovanje. Banka namerava biti gledališču sponsor tudi naslednje leto in odriniti 150 tisoč nemških mark.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono y Telefax: (54-1) 69-9503
Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino ★ 360.000; pri pošiljanju po pošti pa ★ 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo: v Trstu: Knjigarna Fortunato, Vía Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425
(1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215

OBVESTILA

SOBOTA, 29. junija:
Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 30. junija:
Proslavitev samostojno Slovenijo na trgu San Martín ob 10,30.

SREDA, 3. julija:
Sestanek ZSMŽ v Slovenski hiši ob 17. Razgovor z dr. Markom Kremžarjem.

SOBOTA, 6. julija:
Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Okrogli mizi o naši literaturi

V prejšnjem tednu sta bili v Ljubljani dve okrogli mizi o zamolčani literaturi. Eno je vodil pomočnik ministra za kulturo Marko Jenšterle na ljubljanski TV, na kateri so bili še Lev Detela, France Pibernik, Andrej Rot, Jože Snoj, Tomo Martelanc (NUK) in Helga Glušič, univerzitetna profesorica za slovensko literaturo.

Drugo je vodila dr. Irene Mislej 21. junija v Križankah, na kateri so bili Lev Detela, dr. Glušičeva, France Pibernik, Zora Tavčar, dr. Denis Poniž, Andrej Brvar, Marko Jenšterle, Brane Gradišnik, Tomo Virk, Martin Jevnikar ter Lado Lenček. Govorili so predvsem o literaturi v Argentini, pa tudi v drugih deželah, kakor tudi o zamolčanih literaturah v Sloveniji.

Istočano je bila odprta v narodni in univerzitetni knjižnici tudi razstava o tej zamolčani literaturi Slovenski tisk v zdomstvu po letu 1945. Za to priložilo je izšel tudi poseben zbornik.

O predavanju bomo podrobneje še govorili.

TD, po telefaksu 24. 6. 91

Čini mlade slovenske armade

ZNAKI NA KAPAH

VOJAKI

PODČASTNIKI
IN ČASTNIKI

GENERALI

POVELJNIŠKI ZNAKI

POVELJNIK ODDELKA

POVELJNIK VODA

POVELJNIK ČETE

ŠTABNI ZNAKI

ČLAN ŠTABA

NAČELNIK ŠTABA
NAMESTNIK POVELJNIKA ENOTE

POVELJNIK ENOTE

Kreditna Zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Česarek).